

U g e s k r i f t

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 30.

Lørdagen den 23de Juli 1859.

3^{die} Aarg.

Indhold.

Indberetning om Nordre Thronhjems Amts Landbrugs-skole paa Bunæs for 2de Halvaar fra 1ste Januar 1858 til 1ste Januar 1859. — Senepsblomstens Indflydelse paa Bier, som trækte deraf. — Forstfællige Raad til Havebyrtere. — Beretning om Fiskeguanos Virkning. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

Indberetning til det kongelige Departement for det Indre om Nordre Thronhjems Amts Landbrugs-skole paa Bunæs for 2de Halvaar fra 1ste Januar 1858 til 1ste Januar 1859.

(Uddrag.)

Til 14de April have Eleverne nydt den almindelige theoretiske Undervisning og Forberedelse med praktisk Billedning i Bærkstederne.

Fra 14de April til 29de Juni have samtlige Elever været sysselsatte med ydre Arbejder og er i denne Tid ved flere leiede Arbejders Bistand følgende Arbejder udførte.

24 Møling toaars gammel høstpløiet Ager tilberedt og tilsaet med Havre, heraf circa 6 Møling overgjødet med Trangrags.

6 Møling ny Græsvoild pløiet, hvoraf 1½ maatte opbrydes fra Nytt for at bænke Ageren, tilberedt og besaet med Havre.

16 Møling høstpløiet Potetesland tilberedt, besaet med Byg og isaet Græsfrø, hvoraf 10 Møling overgjødet med Trangrags.

3 Møling upløiet Turnipsland tilberedt, besaet med Byg, isaet Græsfrø og overgjødet med Afse.

3 Møling upløiet Potetesland tilberedt og isaet Byg.

24 Møling gammel Ager pløiet, harvet, drillet, gjødet med 25 Læs Stalbgjødning pr. Møling paa en Møling nær, der gjødedes med Trangrags, besaet med Poteter og nu harrenset 1 Gang.

4 Møling forrige Aar opbrudt Nyland renset for Rodder, Kvist og Steen etc. besaet med Erter.

1 Møling gammel Ager besaet med Biffer.

6 Møling gammel Ager pløiet 3 Gange, jævnet,

drillet og besaet med Turnips efter at være gjødet med 30 Læs Stalbgjødning pr. Møling og overgjødet med lidt Guano og Trangrags. Tilsammen 87 Møling Ager.

Desuden ere 20 Møling Rugland isaet Græsfrø og af de i Havnegangen forrige Aar optagne 35 Møling ere 25 a 26 Møling besaet med Havre. Ligeledes er 16 Møling Brakland og 16 Møling Myr under Behandling og omtrent halvfærdige, hvorpaa ere optagne i Aar 100. Favne store og 300. Favne smaa Grøfter samt 10 Møling af Myren slaabakket og en Del brændt. Forøvrigt har Istandsfættelsen af den offentlige Veie og de paa Eiendommen ny anlagte Veie tilligemed den umaadelige Strækning af Gjerder opslugt henved 3 Uger af hele Mandskabets Arbeidskraft.

Med Hensyn til at forbedre Husdyravlens, da er som i forrige Aar forberedende Stridt gjort, idet jeg har ladet slagte de mindre gode Kjøer, anskaffet 3de vakre Kvier, der ere af gode Forældre og tegne til at blive meget gode, en aars gammel Drekaly ligeledes, og desuden har jeg paasat 3de af de smukkeste Kalve. Svinene er jeg vel fornøiet med, uagtet jeg har været uheldig med at miste 17, hvoraf 3 halvtaaers gamle, men de som leve ere vakre.

Den 29de Juni afholdtes Examen, og tildeles følgende Elever Karakter: Anton Halvorsen Lectur af Frostens, Claus Johnsen Mitbold af Bærdalen, Gustav Knudsen af Levanger Stogn, Ole Andersen Ingstadnæs af Stordalen, Johan Elleffen Dullum af Aasen, Hans Peder Sørensen Bye af Bærdalen, Privat-Elev Peder Mortensen Roberg af Stadsbygden, hvilke samtlige dimitteredes samme Dag og forlod Skolen den følgende Dag.

Fra 1ste Juli til 14de Oktober have samtlige Elever stadig været sysselsatte med Arbejde paa Feltene. Fra 14de Oktober have de Ældre været beskæftigede paa Bærkstederne og de Yngre med Udarbejde om Dagen, og med den theoretiske Undervisning Morgen og Aften.

Høavlen.

Da denne Eiendom endnu ikke paa langt nær er bragt i Hævd eller vel bearbejdet, saa

taalte den ikke den varme Sommer, hvoraf Følgen var, at mange Stykker fortorredes og gav lidt Hø; dog gav de med Græsfrø tilsaade Felt saa meget mer, saa at Høavlen i det Hele gav 50 Læs mer end forrige Aar. Alt godt i Hus.

Winterfæd.

Det lille Forsøg der gjordes med Winterhvede mislykkedes. Winteruggen derimod var tynd, men forresten udmærket, og ihvorvel jeg ikke fik mer end $1\frac{1}{2}$ Td. pr. Mæling, saa var det dog over Forventning, da Udsæden var daarlig.

Baarsfæd.

Saa vel Bygget som Havren lovede særdeles meget frå Baaren af, men kunde ikke udholde den stærke Tørke, saaat meget svinnede bort, hvoraf Følgen var, at jeg kun erholdt $1\frac{1}{2}$ Td. pr. Mæling af Byg, og lidt over 1 Td. pr. Mæling af Havre. Alt af god Kvalitet.

Erindsfæd.

Saa vel Biffer som Urter forkuedes saa af Tørken, at jeg ikke fik stort mer end Udsæden tilbage, men af udmærket Kvalitet.

Rodfrugter.

Da Ageren var vel bearbejdet og vel gjødet, saa ventede jeg god Afkastning og fik over Forventning. Paa 20 Mæling Potetesland avledes 600 Td. Potetes, som enkeltvis var angrebne af Potetes sygdom, der dog ikke videre har udbredt sig i Rødderne. Paa henved 6 Mæling avledes 400 Td. gul Turnips, uagtet Tørken medtog den saa stærkt, at den maatte vandes.

Bærstæderne.

Paa Bærstæderne er i dette Aar forfærdiget følgende: 7 Bogne, 7 Plouge, 1 Dobbeltploug, 5 Slæder, 1 Rhomboidalhøv, 1 Rabbehøv, 1 Kullehøv, 1 Drilhøv, 1 Turnipsflærmasfine, 1 sig selv kommende Potetesvasser, 1 Turnips-Saamassine til at kjøres og 1 Do. mindre til at trilles. Desuden en Del Husgeraad og en hel Del Reparationer.

Kreatureer.

Da Havnegangen kun bestaar af Myrer for Størsteparten og Høslatterne for det meste ere saaledes kaldte Udslaatter, saa kan jeg med alt Stræv ikke faa hverken Hjør eller Heste i den Stand, jeg onsker; dog er det betydelig gaaet fremad. Selskabsopbejdning benyttes fremdeles. Alt Hø og Halm skjæres, lægges i Kasser og fugtes, hvorved det tager Selvehede og ædes godt af Kreaturene; dog foretrækker jeg Dampfogning, som jeg agter at indføre næste Winter, dersom et nyt Fjøs erholdes. 1859 begyndtes Mælkemaaltingen. Næste Aar haaber jeg saaledes at kunne give en detaljeret Beretning over Ko-Racen og Mælkeudbytten. Den anskaffede Svine-Race er jeg fremdeles vel fornøjet med. Hver veier i Gjennemsnit, 13 a 14 Maanedre gammel, 9 Bøg.

Faare-Racen har jeg endnu ikke kunnet lægge mig efter; dog er til Landbrugsskolen en Saubuf af gammel spanst og engelsk Race foræret af Hr. Løken.

Dyrløge Østti vedbliver fremdeles at under vise Eleverne i syge Dyrs Behandling etc.

Der har i dette Aar været mindre Sygdomme blandt Eleverne end almindelig, og skylder jeg samtlige Elever den Ros, at de have udmærket sig ved stadig Flid og Orden.

Uagtet denne Eiendom ligger høit til Fjelds og langt nord, saa lader det dog til, at ikke alene Winteruggen og Kloveren vil trives her, men jeg haaber endog Winterhveden skal trives, naar Jordsmønnen vorder tilstræffelig grøftet og bearbejdet, hvoraf jeg tror, at Agerbruget vil blive nok saa lønnende, om end Færdisten maaste vil give mest af sig.

Jordforbedringer.

Foruden det almindelige Aarbejde ere følgende Forbedringer foretagne i Løbet af Sommeren og Høsten. Den i forrige Indberetning omtalte 9 Mælings Myr er paa 2 Sider omgivet med store Diger og hele Feltet ryddet, flaaet, brændt, draineret og stumplojet. Flere store Broer over Grøfterne ere byggede; circa 600 Favne Bei til Feltene ere grusede og de gamle Grøfter oprensede. 30 Mæling braktet og tilsaadet med Winterugg, deraf 6 isaaet Timothei.

Erbedigt

Hansen.

Senepsblomstens Indflydelse paa Bier, som trække deraf.

Da det her i Landet lader til at være en ganske almindelig udbredt Mening, at Senepsblomsten yder Bierne en stor Mængde Næring og er dem særdeles nyttig, skal jeg ikke unblade her at gjøre opmærksom paa, hvad en nydt Agro-nom og Biavler, Hr. Wolf, skriver om denne Gjenstand. Jeg iler med denne Meddelelse, fordi Foraaret staar ved Døren, og fordi jeg selv (og saa vidt jeg ved, ogsaa andre Biavlere), hidtil har anseet denne Plantes Blomst for nyttig og derfor har nævnt den i den af mig nylig udgivne Bibog, Side 73, som en Plante, der, saadet i større Mængde, vilde stifte Nytte for Biavlen. For at give Læserne Leilighed til selv at anstille Forsøg i denne Retning, skal jeg her tillade mig at gjengive, hvad Hr. Wolf udtaler om Senepen.

„I Sommeren 1857 anstilledes her for første Gang Forsøg ved Dykning af Senep. Denne Plantes Blomsring faldt paa den Tid, da Engene vare ryddede, men Lindetræerne endnu ikke havde aabnet deres Blomster. Da nu Bierne meget ivrigt besøgte Senepsblomsten, forebyggedes herved paa en for Biavlerne glædelig Maade en

Standsning i Træffet. Men i denne Tid bemærkede jeg hos Bierne en paafaldende Dodelighed; ikke blot Sandvefene umiddelbart foran mine to Bistaber vare bedækkede med døde Bier, men ogsaa paa de fra den ene Bistand mere fjernede Veie i Haven saa daglig Tusinder af døde Bier. Paa den anden Bistand kunde dette mindre bemærkes, da den staar paa en med Grønsvær dækket Plads. — Saasnart Bierne søgte Lindblomsterne, opborte denne Dodelighed.

At Senepsblomsten kunde være Aarsagen til dette, faldt mig slet ikke ind; snarere formodede jeg, at igjen en Nabo-Biavl under denne Standsning i Træffet kunde have bemærket Røverier og derfor have henstillet Honning, blandet med Surdeig eller Dlgær, som desværre hyppigt sker i denne Egn. Det Samme bemærkedes forresten paa den herværende Godsinspektors Bistand, som umiddelbart foran sin Bistand havde tilsaet henved 1 Fdk. Vd. med Senep. Dog, i Høsten 1857, da Senepen allerede blev høstet, yttrede en gammel Jøde, at det allerede i „den gamle Lov“ var forbudt, at oprette Bistande i Nærheden af Senepsmarker. Denne Ytring vakte Formodning om, at Senepsblomsten kunde have været Aarsagen til den bemærkede Dodelighed, men for Sikkerheds Skyld besluttede jeg mig til at anfille noksaglige Jagttagelser.

I den forløbne Sommer 1858 bemærkede jeg nu, at under den brune Seneps Blomstringstid blev Alt med Hensyn til Bierne i Orden, endsskjønt disse stiltig besøgte Senepsmarken. Men da den hvide Senep noget senere aabnede sine Blomster, havde jeg i omtrent 8 Dage det samme bedrøvelige Syn som forrige Aar. Skulde nu virkelig Senepsblomsten i Almindelighed eller blot Blomsten af den hvide Senep være Bierne skadelig? Eller skulde igjen et tilfældigt Sammentraf af andre Omstændigheder have fundet Sted?

Vel har Dr. Barth i Eichstädt i „Vienenzeitung“ 1855 opregnet den hvide Senep blandt de for Biavlens nyttige Honningplanter; men sikkert har Dr. Barth netop kun saat denne Plante paa et lidet Stykke af Haven og derfor blot bemærket at Senepsblomsten stiltig besøgte af Bierne. Men om dette Besøg virkede skadeligt paa Biernes Sundhed, kunde ved en saa lidet udstrakt Dyrkning ikke vel blive bemærket; anderledes turde det vel forholde sig med en Senepsmark af flere Tdr. Lands Udstrækning.

Jeg afholder mig for det Første fra enhver Dom og nøies med at gjøre opmærksom paa disse Jagttagelser, som jeg tilligemed flere Andre vil fortsætte i den kommende Sommer.

Da der for Tiden fra forskjellige Sider anbefales Landmændene Dyrkningen af Senep, navnlig som Erstatningsmiddel for bortgaaede Rapsplanter, saa turde Dyrkningen af denne Plante i ethvert Tilfælde blive af Betydning for Biavlens. Stader Senepsblomsten Bierne, saa kunde vel en Senepsmark paa 5—10 Tdr. Land være farlig for hele Omegnen; men stader den ikke, saa vilde Senepsdyrkingen blive af stor

Bærbi for Biavlens, da den vilde udfylde en betydelig Standsning i Træffet.“

Det er mig ikke bekendt, at Senepen hertilands dyrkes i større Udstrækning. Skulde dette dog et eller andet Sted finde Sted, vilde det være af Interesse for Mange, om man paa saadanne Steder vilde i Senepens Blomstringstid tagttage Bierne og i sin Tid offentliggjøre Jagttagelserne.

(Ugekrift for d. Landmænd).

Forforskjellige Raad til Havedyrkere.

(Af Bengten).

1. Sommerbestjæring af Frugttræer.

Naar vi om Foraaret betragte et Frugttræ, se vi, at største Delen af de Dine eller Knopper, der ere blevne tilbage ved Vinterbestjæringen, giver Skud; lader man nu alle disse blive siddende, kan hvert af dem naturligvis ikke faa saa megen Næring, som hvis deres Antal var bleven noget formindsket, ved at man rent havde borttaget nogle af dem; men da de saaledes maa lade sig nøie med mindre rigelig Næring, opnaa de ikke den Frodighed og Styrke, hvori man ser Skuddene paa Træer, ved hvilke der er foretaget en Udynding af dem. Dette er saaledes den første Grund, hvorfor man aldrig bør forsømme at sommerbestjære sine espalierede og pyramideformede Frugttræer. En anden og meget væsentlig er den, at Formindskelsen af Skuddenes Antal tilveiebringer større Abning imellem Grenene og Bladene, hvorved Sol og Lys faa bedre Leilighed til at virke paa Træet, hvilket atter medfører, at dettes Ved bliver bedre modent, og en fuldkommen Modning af dette er en nødvendig Betingelse for at kunne faa en overordentlig Frugtthøst. Selv saadanne haardsføre Planter, som en Ribes- og Stikfelsbærbusk, kunne ikke undvære behørig Bedmodning; jo fastere deres Skud blive, desto mere forøges deres frugtbringende Kraft. En Fordel, Sommerbestjæring derhos medfører, er den, at den letter Vinterbestjæringen, thi der er da langt færre Grene tilbage, som skulle borttages ved denne.

Sommerbestjæringen bestaar dels i at fjerne alle overflødige Skud paa et Træ, dels i at sludse eller standse alle de Skud i Bærten, som true med at blive saa stærke, at de ville tage al Magt fra deres Naboer. Naar man en Gang har begyndt et saadant Undertrykkelsessystem, maa man vedblive at fortsætte det hele Sommeren igennem, det det vil sige vedblive at borttage de Sideskud, der efterhaanden ville komme frem, som Følge af, at der sludses og bortskræres saa mange Skud. Flere af Læserne ville imidlertid vistnok være i nogen Uvisshed om, hvad de skulle forstaa ved overflødige Skud, og jeg skal derfor søge at betegne dem noget tydeligere, saa at de kunne blive let kjendelige. Man forstaaar derved ethvert Skud paa en ældre Gren, der sidder paa et urigtigt Sted og

derved vil være til Skade for Udviklingen af Træets regelmæssige Form. Paa fritstaaende Træer vil det saaledes være alle de Skud, der være indad i Kronen, som først maa bort; paa espalierte alle de, der være indad mod Væggen eller lige ud fra denne og ikke kunne tvinges ind, ligesom ogsaa flere af dem, der være i den rigtige Retning, men ved at bindes til Muren vilde gjøre Grenmassen altfor tæt. Det overste af de Skud, man lader bliver siddende paa hver Hovedgren, tjener til Forlængelse af denne, hvorfor det kaldes Sævegrenen, og til en saadan bør man altid vælge de stærkeste af dem, der sidde overst paa Grenen.

Hos os følges i Almindelighed den Skik at foretage Sommerbeskæringen, naar den første Saftstigningsperiode er forbi, ved Midtsommerstid; men jeg anser det for langt heldigere at paabegynde en Udiynding af Skuddene tidligere paa Sommeren, nemlig strax efter at disse ere komne frem, for derved at bevirke en ligelig Fordeling af den Saft, der stiger op i Træerne, og dernæst at gjentage den et Par Gange i Sommerens Løb. De Skud, man lader blive siddende paa espalierte Træer, bindes til Væggen i Juli.

2. Midler til at ødelægge de sorte Bladlus paa Kirsebærtræer.

Enhver, der har dyrket Kirsebær i sin Have, vil vistnok have havt tilstrækkelig Leilighed til at erfare, hvilken ødelæggende Virkning disse Dyr kunne udøve paa mange af de Sorter, der bære søde Frugter. De forarsage ikke blot, at den frodige Bært standser, hvori Træerne befindes sig paa den Tid, de hjemsoge dem, men ogsaa at Epidemien af alle Skuddene paa dem tørrer hen, hvoraf Følgen naturligvis bliver en Sygeligheds-tilstand hos Træerne. Der er forskjellige Midler, man kan anvende til at stanse dette Onde, og jeg skal her gjøre opmærksom paa dem, Erfaring har vist at være de virksomste. Det fortrinligste er vistnok at lade en Arbejdsmand tage en Spand, som er fyldt med tynd Tobaks-saft, dyppe Haanden ned dertil og med den stryge opad Skuddene. Om end ikke alle Dyrene derved blive dræbte, standses de dog i deres skadelige Virksomhed. Men dette lader sig kun anvende ved mindre Træer, og man har derfor søgt at bringe Tobaks-saften paa Grene af større Træer ved Hjælp af en Sprøite, hvorved man ogsaa har opnaaet et tilfredsstillende Resultat, saafremt dette Arbejde er bleven gjentaget hver anden til tredje Dag. Naar man fortynder omtrent 1 Pot Tobaks-saft med 1½ Pot Vand, faar man en Blanding, der er tilstrækkelig stærk nok til at ødelægge Lusene.

Om Efteraaret lægge disse Dyr Eg, der overvintre paa Træernes Grene. De ere smaa, i begge Ender tilspidede, plindsende Legemer af 1 Linies Længde og ½ Linies Brede, der sidde fastklæbte til Barken, især under Dinene eller Knopperne paa Skuddene. Lader man disse Eg sidde uforstyrrede, vil der i Løbet af Sommeren fremkomme en Uendelighed af Bladlus, da det er frugtbare Summer, der komme ud af dem, og

de vilde snart frembringe en ny Generation. Man bør derfor søge at ødelægge dem, hvilket lettest sker ved at vasse Træerne med stærkt Sæbevand og derefter sprøite dem med rent Vand.

3. Midler imod Snegle.

Naar disse, især de nøgne, indfinde sig i stor Mængde i vore haver, ere de meget slemme Gæster. Aldeles at forebygge de Ødelæggelser, de kunne anrette, staar neppe i vor Magt, men der gives dog flere Midler, som Erfaring har bevist at være tjenlige til at indskrænke dem og derfor bør benyttes hyppigere, end det sker i de fleste haver hos os. Et af de mest radikale bestaar i at lægge smaa Bunker Maltspirer, omtrent af en Kontorrops Størrelse, hist og her paa de Steder, hvor man mærker, at Sneglene især søge; Lugten lokker dem, og man kan se dem komme krybende i Mængde allevegne fra hen til Bunkene, hvorpaa man samler og ødelægger dem; frisk Klib har samme Virkning. Den bedste Tid til at sætte denne Loffemad ud er henad Aften. Et andet middel, der ogsaa er probat, er at lægge nogle Tagstene med Rundingen i Betret paa de Bede, paa hvilke Sneglene især indfinde sig, og at lægge ituskaarne eller knuste Gulerødder eller masede Vegler o. s. v. under dem. Sneglene søge med Begjærighed derhen og lade sig fange i Masse. Og endog er et tredje sikkert middel at gaa ud om Aftenen med en tændt Lygte og en Spand fuld af aldeles frisk læftet Kalk, der endnu er brændende hed; deraf kaster man en Portion paa de talrige Snegle, man træffer, og lader næste Morgen en Dreng samle de Bladser, hvortil de ere forvandlede i Nattens Løb. Gjentages denne Kur 2-3 Gange, vil den hæve Ondet. Et meget simpelt middel, jeg med Held har prøvet her i Haven, er at bestro Bedene med Aske.

4. De hensigtsmæssigste Midler til at forebygge, at den lille Blomme-Snudebille og Blomme-Bladhvepse aldeles ødelægge Høsten af Blommetræer.

Mange Havedyrkere vilde vistnok oftere have gjort den Erfaring, at om end deres Blommetræer have blomstret meget rigeligt og ansat en Del Frugter, har Høsten dog ingenlunde svaret til de Forventninger, de have næret om den, idet mangfoldige Frugter ere faldne af Træerne som umodne. Der er især i tørre Aar og paa let, tør Jord, at dette Uheld møder, og det forandriges af nogle smaa Insekter, især Blomme-Saughvepsen og Blomme-Snudebillen. Disse Dyr indskrænke imidlertid ikke deres ødelæggende Virksomhed ene til disse Træer, men de hjemsoge ogsaa Apriskoser og de fleste andre Stenfrugter. Naar man undersøger nogle af de nedfaldne Frugter, finder man ikke langt fra Stilkken paa dem et lidet halvbrunt Hul, hvorigjennem Ormen, der er meget liden, er trængt ind. I de Aar, i hvilke de ere tilfede i Mængde, begynde de at ødelægge de smaa Frugter allerede 3-4 Uger, efter at de ere ansatte, og ved at ryste Træerne bringer man en Del af disse slemme Gæster til at falde ned

paa Jorden. I Juli—August begynde de Blom-
mer, der have den ovennævnte Pril, at falde af
Træerne; Eggene, der ere lagte i Frugterne,
have udviklet sig til hvidlige Larver, som grave
sig Bei i dem lige til Stenen; naar de ere naaede
saa vidt, falde Frugterne, og lader man disse
blive liggende, gaa Larverne ned i Jorden, hvor
de blive til næste Foraar.

Der er anbefalet forskjellige Midler til at
forebygge, at disse skadelige Dyr saa Overhaand,
men Erfaring har vist, at det kun er 2 af dem,
som kunde kaldes probate. Det ene bestaar i at
rykke Træerne saa hyppigt som muligt i Foraars-
tiden og strax odelægge de nedfaldende Insekter,
som man jo let kan samle, naar man har udbredt
et Stykke Seilbug under Træerne; det andet er
at lade afplukke alle de Frugter, paa hvilke man
opdager den lille Pril ved Stikken og opsamle de
alt nedfaldne, der ere meget stærktomme for Evi-
nene, et Arbejde, der betaler sig, i det mindste
hvad de finere Blommeforter angaar.

Beretning om Fiskeguanos Virkning.

Foged Henschien har under 18de Juli sidst-
leden haft den Godhed at meddele Direktionen for
det norske Fiskeguanoselskab følgende:

I afvigte Høst brugte jeg til Gjødning for
Rug Fiskeguano, der var af det Dplag, som for
3 Aar siden havde til Forhandling i Tøndervis.
Til Gjødning paa omtrent 1 Maal forbrugte jeg
2de Tønder og udsaaedes 1½ Skjæppe Rug. Om-
gangsmaaden var den, at jeg lagde Guanoen i
Kompost i 10 a 12 Dage og derefter udbredte den
paa Ageren, som viser sig nu at staa overmaade
frodigt, Straaet langt og Arene fyldige, ligesom
det udsaaede Klover- og Timotheifro viser sig tri-
vellig i Bunden.

Christiania den 22de Juli 1859.

Indlandet.

Christiania. Fra flere Egne af Landet klages
over, at langvarig Tørke har virket skadeligt paa Aars-
væksten, og dette har ogsaa været Tilfældet her i
Omegnen. I det Helt taget ere derfor Udflugterne
til en rig Høst ikke meget lovende.

Fra Skien skrives den 16de Juli, at Drange-
dal hjemsoeges foruden af Blodgangs-Epidemien i
disse Dage ogsaa af en stor Skovbrand, der har gjort
store Odelæggelser i den store Sannæsflod i Drange-
dal og Gisholst-Floden i Solun. Den vedvarende
Tørke gjør det vanskeligt om ikke umuligt at blive
Herre over Ilden.

Fra Malefund berettes den 2den Juli om en
voldsom Ulykke ved Baadestud, som handte i Sund-
elven. To Personer bleve mere eller mindre saarede.
Ulykken skede i et Bryllup, hvor der med en i Bjer-
get ladede Mine skulde gives Vredstus. Af Ufor-
sig-

thighed med at staa Ild i Knudfken, antændtes Krud-
tet af de faldende Gnistre, medens Vedkommende stod
lige ved. Den ene slap med at staa to Fingre knuste,
hvorimod den Anden, en Ungling paa 20 Aar, fik
sin ene Arm aldeles sonderknust, saant den maa afta-
ges; hans Hoved har ogsaa faaet saa alvorlig Slæde,
at man frygter for hans Liv.

Fra Christiansfund klages over Vandmangel
paa Grund af den vedvarende Tørke. Størstedelen
af Byens Indvaanere maa hente deres Forbrug af
Vand fra Brannæs, omtrent $\frac{1}{16}$ Mil fra Byen.
Den 12te Juli Kl. 1 Eftermiddag reiste der sig plud-
selig en orkanagtig Storm, hvis Vige neppe kan min-
des paa disse Tider af Aaret, og man befrugter Ulyk-
ker paa Soen.

Udlandet.

Preussien. Den preussiske Regjering synes
ifølge Fredsslutningen ikke at ville bringe i Udfo-
relse den før denne besluttede Troppeopstilling. De
Tropper af den mobile Arme, som allerede vare paa
Marschen, have erholdt Befaling til at gjøre Holdt
i deres indehavende Stillinger.

— Fra Königsberg berettes den 9de Juli, at en
Krudttransport efter Nygte skulde gaa for sig ved
den polske Grændse under Angivelse af, at det var
Kaffe. Telegrafent omtalte dette Nygte; „Die Par-
tische Zeitung“ bekræftede det og tilføiede, at en
offentlig Embedsmand var affendt herfra for at un-
dersøge Sagen. Efter de tilføielige Erkyndigse-
ser, som vi have haft Anledning til at indsamle af
de uskyldige Folk fra hin Egn, har Krudttransporten
været besørget af en polsk Jøde og Krudtet
bestemt til Kongeriget Polen. I Egnen ved Wil-
senberg har Jøden anstillet en Transportfører og
engageret en Vært fra Kl. Schinann til den videre
Befordring. Ved denne Leilighed var der opstaaet
Tvist med den oprindelige Transportør, og denne
har forraadt Sagen og foranlediget Konfiskation
af Krudtet paa den anden Transportørs Grund-
eiendom. Hvo som nu ved, at Polen er saa godt
som fuldstændig afvæbnet, at kun Godsbesidderne tør
have Jagtstint, ja, at Bonden ikke tør bære læn-
gere Kniv end 6 Tommer, — han vil vanskeligt
kunne forklare sig Indførslen af Krudt i Tretti-Cent-
nervis, med hvilke Forraad samtlige politisk registre-
rede Skydevaaben kunne være forsynet i flere Aar.

England. „Morning Post“ bekræftiger sig
med Fastfættelsen af Fredsgrundlagene; hvorhos den
forudsætter, at en Konges af Stormagterne, Sar-
dinien medindsluttet, var udforderlig, og at det til-
sigtede Punkt var Opnaaelsen af Midlerne til at
bevare Italien fra at blive et Offer for en stet Re-
gjering og vedvarende Glendighed. Kongressen skulde
dermest have den Fordel; at bringe Krigen Legiti-
mitet til Anerkjendelse og videre at forhindre; at
Frankrig og Østerrig ikke længere forblive alene
Voldgiftsmænd over Italiens Skjæbne, men Landets
Interesser derimod stilles under samtlige Stormag-
ters trygge Garanti. Kongressen af 1859 maa gjøre
god igjennem den Uret, som Kongressen af 1815 gjorde
sig skyldig i, og Frankten mellem Frankrig og Ita-

Wien, der synes at være en nødvendig Betingelse for Magtens Ligevægt, gjenoprettes under en anden Form, og det i et tappert og frit Folks Uafhængighedsform. Til den Ende skal Sardinien omdannes til et mægtigt Kongerige og forbindes ved et Statsforbund med det øvrige Italien, hvis Hjælp det kunde gjøre Fordring paa under enhver Trussel fra Norden. Det italienske Forbund skal være ligesaa mægtigt til sine Defensivmedlem, som det tydske Forbund. Spørgsmaalet angaaende de enkelte italienske Staters Reorganisation henviser Bladet til nærmere Drøftelse. Kun det maa staa fast, at Lombardiet forenes med Sardinien og at der dannes et venetiansk Kongerige; skulde Sardinien's Trone gives en østerrigsk Erkehertug, saa turde man deraf ei tage noget Paaskud til at bringe den østerrigiske Regime i Venedig til Gyldighed. Det venetianske Kongerige maa helt og holdent være italiensk og udelukkende staa under Italiens Beskyttelse. Forøvrigt vil det være umuligt at danne et friere Italien, saalænge den pavelige Regjering ikke bliver reformeret, og det er derfor Kongressens Pligt at gjøre det indlysende for Paven, at den Tid er kommen, da der maa gjøres Forskjel mellem verdslig og geistlig Magt, og da Paven's Fordringer paa verdslig Magt ikke længere er forenelig med den definitive Ordning af det italienske Spørgsmaal. Hvad Neapel betræffer, saa bliver det Kongressens Sag at overbevise den unge Konge om, at han har den Pligt, at opgive alle med Østerrig afsluttede hemmelige Traktater og give den nødvendige Borg for Gjennemførelsen af en konstitutionel Forfatning. Naar Italien paa denne Maade blev forvandlet til et Statsforbund, saa vilde det lykkes at unddrage Landet fra de den hidtilværende ferdarvelige Uafhængighed af Nabostaterne. Om Bladet i denne Henseende repræsenterer det engelske Ministerium, maa forblive usagt; ialfald vil det vel koste nogen Møie at bringe de anbefalede Fredsgrundlag i fuldkommen Enklang med dem, om hvilke de to Keisere allerede ere blevne enige.

— Times for 18de beretter fra Wien, at der vil blive afholdt en endelig Fredskonferens mellem Østerrig, Frankrig og Sardinien i Zürich, og at der ikke skal finde nogen Kongres Sted; Indblandning af de Neutrale vil blive tilbagevist.

Frankrig. „Monitoren“ meddeler fra Valergio af 12te Juli følgende keiserlige Proklamation til den franske Arme: „Fredens Grundlag ere fastsatte; Krigens Hovedsiemed er opnaaet. Italien vil for første Gang blive en Nation. Et Statsforbund vil forene Medlemmerne af en og den samme Folkesfamilie ved eet Baaud. Venedig forbliver under det østerrigiske Scepter, men vil ikke desto mindre være en italiensk Provinds. Lombardiets Forening med Piemont skaffer en mægtig Allieret, som har os at takke for sin Uafhængighed. De Regjeringer, som ei have taget Del i Bevægelsen, vilde erkjende Nødvendigheden af sunde Reforme. Italien, fra nu af Herre over sin Skjæbne, vil kun have at tilskrive sig selv det, hvis det ikke skider regelmæssig frem i Døden og Frihed. I skulle snart vende tilbage til Frankrig. Hæderlandet vil taknemmeligt modtage de Soldater, der i Løbet af tre Maaneder have bestridt

Piemont og Lombardiet og kun gjort Holdt der, fordi Kampen stod i Begreb med at antage et Omfang, der ikke mere stod i Forhold til den Interesse, som Frankrig havde i denne frygtelige Krig. Værer derfor stolte af eders Seier, af de vundne Resultater, af at I ere Frankrigs Børn, Frankrig, som stedse vil forblive en stor Nation, saalænge det har et Hjerte til Erkjendelse af ædle Interesser og Mænd, som I, til at beskytte dem.“

Et betydningssfuldt Bink til Opklarelsen af den uventede Fredsafflutning indeholdes i det Sted af ovenmedte Proklamation, hvori Keiseren siger, at Armeen standsede, i sit Seiersløb kun af den Grund, at Kampen ved en længere Fortsættelse vilde have antaget en Udstrækning, som ei vilde have staaet i Forhold til Frankrigs Interesse i denne Krig. Man tager neppe fejl, siger „W. G.“, naar man ser Grunden til den pludselige Fredsafflutning i den nævnte forestaaende preussiske Mediation.

— I Paris have Fredspræliminarierne frembragt et ialmindelighed temmelig utilfredsstillende Indtryk. Man finder det opnaaede Resultat hverken overensstemmende med Keiserens Løfter eller med de bragte Offere.

— Keiser Napoleon antages at ville indtræffe i Paris den 15te August og der holde sit høitidelige Indtog i Epidisen for den da tilbagekomne franske Arme.

„Monitoren“ tilbageviser en Paastand i „All. Augsb. Zeit.“ at Marsagen til Waabensstilstanden laa i den franske Armes farlige Tilstand, som grundløs og betegner Armens Sundhedstilstand som meget fortrinlig.

— Monitoren for 20de ds. meddeler Keiser Napoleons Svar til en Deputation af Italienerne, der er saalydende: „Ankommen foran Verona indsaa jeg, at Kampen truede med at antage en anden militær og politisk Karakter; uløseligvis var jeg nødt til at angribe en lag store Fæstninger forskanset Fiende i Fronten, medens hans Flanker vare beskyttede ved neutralt Ørbet; efter en lang og ufrugtbar Besættelseskrig havde jeg maattet staa ligeover for det lidt efter lidt bevæbnede Europa. Hvis Neutraliteten var bleven brudt, vilde jeg ogsaa være geraadet i Krig ved Rhin og uden Stotte være bleven nødsaget til at benytte Revolutionens Bistand. Jeg har kun taget Hensyn til Frankrigs Vel; der er allerede udgædt for meget Blod. Det er mig tungt nok ligeoversfor Europa paa Grund af Minciolinien at maatte indskrænke og begrænse mit Program, og tilintetgjøre høihjertede Illusioner og patriotiske Forhaabninger.

Østerrig. I en netop udgiven Armebefaling heder det fra Verona den 12te: For Traktaternes Hellighed, idet han gjorde Regning paa det østerrigiske Folks Begeistring, paa Hærens Tapperhed og paa naturlige Forbundsfaeller, har Keiseren begyndt Kampen. Uden Allierede viger Østerrig for de ugunstige politiske Forholde. Armebefalingen taler Følelse hjerteligt, saavel som Armeen, som uvisig har bevist, hvor ubetinget Monarken kan gjøre Regning paa dem ved fremtidige Kampe.

— Til Wien ankom den 4de Juli om Eftermiddagen en talrig Udvalgt Fanger; det var for Østerrig-

delen Piemontefer, men der var ogsaa Frankmand imellem. Alle Vinduer i venstre Fløj af Frank Josephs Kaserne vare opfyldte med Fanger, og en talrig Skare stod udenfor og betragtede disse Figurer med en Blanding af Nygsgerrighed og godmodig Interesse. Denne Interesse gjaldt navnlig Frankmændene, der bestode af Liniesoldater, nogle afrikanske Jægere og Zuavere.

Da Wienerne ikke kunde bese dette Dytrinnet længe, uden at komme ihu, at disse Folk muligens kunde være tørstige eller have Lyst til at ryge en Cigar, og da Fangerne med et mærkværdigt Instinkt strax gjættede sig til disse gode Tanker hos Tilskuerne, opstod der snart en livlig Kommunikation mellem Skaren paa Gaden og de franske soldater ved Vinduerne, og denne Kommunikation førtes saameget mere uhindret, som der var Soldater af et Wiener-Regiment, der besørgede Bøttskjensket.

En af Fangerne havde hidset sin Lærredspose ned ved Hjælp af en Sælgarnsnor; i en Haandevending var den fyldt med Brød, Penge, Cigarer og hundrede andre Gjenstande. Den gik tilveirs, da den strax efter atter tom ned, og dens Exempel efterfulgtes snart af andre Poser, af hvilke nogle endog nedfiredes fra fjerde Etage. Fangerne sad overstrømmende paa Vindueskarmene; Hals- og Lommestørklæder af allehaande Farver bleve sammenknyttede, og ved Hjælp af tredive saadanne spraglede Touge kom en yderst livlig Samferdsel igang mellem Fangerne og Wienerne, som gavede Alt hvad de havde hos sig af Tobak og Cigarer. Selv Glasflasker bleve hidset op med disse Reb, og Muntigheden vilde ingen Ende tage, hvergang en Frankmand og Sardinier syntes at finde Smag i Ølet og raabte: "Leve Wienerne!" — "I Paris skal I lede længe efter en saadan Flaske!" mente en tyk wiensk Borger med Dobbeltbøje og lod hente mere af samme Sort.

Klokken henved syv blev der endelig sat en Grænse for disse gjenfaldige Ytringer af god Forsagelse mellem Befolkningen og Fangerne. De Dytrinnet, der foregik i det Indre af Kasernen, vare ikke mindre interessante. Inde i Gaardene var hver Zuaver omringet af en Gruppe ungarske eller polske Soldater, som betragtede ham med Forbauselse, hvad han syntes at finde sig godt i. Man forstod hinanden fortræffelig ved Hjælp af Gebærder. Først befalte man hans lange Skjæg, derpaa monstrede man Krimmeladelen; hans Føz vandrede fra Haand til Haand; man besigtigede hans Trøje; en Ungarer stillede sin Fod ved Siden af en Zuavers, og lange Diskussioner udspandt sig om den franske Fodbeklædnings Lethed. Zuaveren blev nødt til at vride sin Fod til høire og venstre, strække den og gjøre mange andre Evolutioner, og alt dette fandt han sig i med et Børns Godmodighed. Endelig gjorde han vore Soldater opmærksomme paa Forderlene ved de vide Benklæder, deres Magelighed, Lommernes Rumfang og en Mængde andre Egenskaber.

Der herskede det broderligste Forhold mellem Soldaterne og Fangerne. De afrikanske Jægere og nogle Zuavere holdt sig afsides i en lille Stue i Markentræet, hvor de drak Rødvin. En af dem

spurgte os, om der ogsaa var Rødvin i Böhmen, hvor de skulde transporteres hen.

Schweiz. De udbrydte Uroligheder blandt de schweiziske Tropper i Neapel, om hvis egentlige Foranledning man dog ikke erfarer noget Bestemt, synes at have været af en meget alvorlig Betsafsenhed. Tropperne havde gjort Oprør i deres Kaserne, dræbt en Oberst og flere Officerer og vilde derpaa begive sig til det kongelige Palads. Men tilbagedrevne og omringede af de Tropper, som vare forblevne tro, bleve de paa Befaling af den kommanderende Divisionsgeneral, hvis Opfordring til Lydighed de havde besvaret med Gerværtsalver paa ham og hans Tropper, sludte ned med Kardatser; efter en Depesche blev 85 Mand af dem dræbte og 233 Saarede, efter en anden respektive 20 og 70. Staden er forbleven rolig. Kongen har opstaaet sin Residens der.

Følge en senere Efterretning skal Mytteriet blandt Tropperne være foranlediget derved, at de ved de nyeste Protester i det schweiziske Forbundstraad vare blevne berøvede deres nationale Insignier. Dette vilde Tropperne ikke finde sig i, drog under Naabets: Leve Kongen! til det kongelige Palads og forlangte deres Fanger tilbage eller ogsaa deres Afsted. Kongen lovede at opfylde deres Bøn og befalede Tropperne at afvente hans Svar paa Marsmarken. Den følgende Dag blev der tilfaldt dem fri Udgang af Tjenesten; men under den Betingelse, at de skulde nedlægge deres Vaaben. Bøgringen for at gaa ind paa denne Betingelse gav da Anledning til de allerede omtalte blodige Oprør, der endte med, at alle de Schweizere, som ikke vilde afslægge Ed under den neapolitaniske Fane, bleve sendte hjem.

Italien. Om Indholdet af den mellem de to Keisere afsluttede Fredstraktat foreligger i en fransk og en østerrigsk Depesche to ikke fuldkommen overensstemmende Beretninger. Efter Begge bliver Lombardiet aftraadt af Østerrige, og det Venetianske skal blive i dets Bold. Efter den franske Depesche sker denne Aftrædelse til Keiser Napoleon, der overdrager sin Ret til Kongen af Sardinien; den østerrigsk Depesche, der ikke omtaler denne Omstændighed, indeholder derimod den Angivelse, at Stederne Mantua, Peschiera og Borgosorte (ved Po paa den høire Side af Mincio) skulde danne den fremtidige Grændselinie for den østerrigsk Besiddelse. Efter begge Meddelelser skal Venedig danne en integrerende Del af det italienske Forbund, der efter den franske Opagave danner et Freds-Grundlag under Paven's Forsæde, medens der paa østerrigsk Side kun er Tale om en Begunstigelse af denne Forening. Endelig betegnede begge Depescher Udstedelsen af almindeligt Amnesti, som et af Præliminærpunkterne, medens kun den østerrigsk omtaler Hertugerne af Toscana og Modena, der skulde vende tilbage til deres Stater.

I Turin synes Efterretningerne om Vaabensstillstandens Afslutning at have gjort et meget pinligt Indtryk og fremkaldt stor Bekymring for Venedigs Skæbne. Turinerbladene, navnlig Opinione, søge at berolige denne Stemning ved Erindringen om Keiser Napoleons Bøfter om at befri Italien lige til Grændserne af det adriatiske Hav.

Efter Fortøbet af saa mange hundrede Aar

har Italien saaledes ophørt at være et geografisk Begreb og er som Magt traadt ind i de europæiske Staters Række. Det dannede Forbund indslutter i sig 25 Millioner Mennesker.

Det skønne Lombardi er 400 Kvadratinde vidt og har næsten 3 Millioner Indvaanere. Efterat Lombardiet er blevet affaaet til Sardinien, bliver dette en Stat paa 8 Millioner Mennesker. Venedig, der kommer til at udgjøre et Led af Forbundet, bliver væsentlig forandret og vel ogsaa forbedret.

— Legationernes Skæbne er besynderlig. De have aflaaet Paven's Magt og tilbudt sig at ville underkaste sig Kong Victor Emanuel. Han afslog det, men lovede at sende en Militærkommisær, hvortil han udnævnte Agazio. Denne reiste derhen, ankom den 11te i Bologna, hvor han mødtes med Enthusiasme, og fremlagde Guldmagt til at udstrække sin Virksomhed over Legationerne Ferrara, Bologna, Ravenna og Forli. Hans Ankomst valte stor Desstyrkelse i Rom; Antonelli fordrede øieblikkelig Afbrydelse af den diplomatiske Forbindelse med Turin, hoffet; endnu den 12te opreittede Paven, for ei at miste sine Indtægter, en Soldlinie mellem Catalica som sardinisk Gebet og Pesard, som paveligt, og den 13de sluttes Trøden, ifølge hvilken Legationerne blive ved Pavestaten.

Indien. I Bodjermasin havde nogle Indfødtte sammensværgt sig forat stode den derværende Sultan fra Tronen. Denne Leilighed skulde ogsaa benyttes til et Forsøg paa at blive Europæerne kvit. Mine-Etablisementet Kanangan blev overfaldt og det deri foresundne mandlige Personale dræbt, mens det paa en forunderlig Maade lykkedes 3 Kvinder og 12 Børn at redde sig. Dernæst foretoges et Angreb paa Etablisementet Pangeron; men der var man imidlertid beredt paa et Angreb, og Dørværerne bleve blodigt tilbageviste. Men desværre har man endnu at beklage sig over flere Europæeres Myrdrning paa andre Steder i hin Landstrækning Boyneo. Blandt de Dræbte regnes ogsaa Misstovnererne Kott, Wiegand, Kind og Hofmeister med Kone og Børn. Paa Resdents Ansøgning om Militærhjælp blev et Detaschement paa 150 Mand Infanteri sendt derhen. Det lykkedes ved disse Mandstæker at gjenoprette Roligheden paa forskellige Steder; men de til Pangerons Udsættning udsendte Soldater, i et Antal af 50 Mand, vendte tilbage med usforettet Sag. Tiltrods herfor forsvarede Pangeron sig bestandig heldtemodigt og havde allerede tilbagestaaet det tiende Angreb. Der er rekvireret nye Tropper, navnlig Artilleri, fra den boniske Expeditionshær.

Uddrag af et Brev af 18de Juli 1859 fra Landhandler N. L. Wiborg i Laurdal i Tellemarken til Hans Malling i Christiania.

At fosforsur Kalk har en vidunderlig Virkning, har jeg i Nar bemærket, idet jeg nemlig tilsaade 2de Stykker med Rug, det ene gjødet med Staldgjødning, det andet med fosforsur Kalk,

som jeg fik fra dem. Af Staldgjødningen brugtes 25 Hjarrelæs, og af Kalken 80 T pr. Maal. Det første Stykke var god Muldjord, og det andet Stykke, hvor Kalken benyttedes, var ogsaa god Muldjord med den Forskjel, at dette Stykke i flere Nar har leveret Afgrøde uden Gjødning, og i Tvivl om Stykket i Nar skulde benyttes; imidlertid resolverede jeg at tilsaad det med Rug, med lidet Haab om at faa noget; men Rugen paa dette Stykke staa langt bedre end paa det første, saa jeg deraf klart ser Kalkens Virkning. Naar jeg paa et saa daarligt Stykke kan faa en saa rig Afgrøde, efter Benyttelsen af 80 T fosforsur Kalk, kan det sandeligen lønne sig paa hvilket som helst Stykke Jord. — Jeg vil haabe, at Udfisningen af Ven herefter stopper af sig selv, til Nytte for Landet i Almindelighed og Enhver i Særdeleshed.

Ven har i 10 Nar stadig været benyttet af mig, men aldrig har jeg set et saa overbevisende Resultat af denne Gjødning, som i Nar, saa den stadig skal blive benyttet af mig.

Christiania Benmolles Fabrikata.

Til Dvergjødning paa Jaastubben.

Svoovlsprede Ven a 4 sk pr. Pund, fri Emballage. Fra 40 til 80 Pund pr. Maal, anvendt til Dvergjødning har givet en udmærket Avling af Hø. Fabrikken er nu forsynet med god og tør Vare, og anbefales paa det Bedste.

Hans Malling,
Drammensveien No. 22.

Norsk Fiske-Guano.

Et større Parti af norsk Fiske-Guano, der er hidkommen fra Vosoten, Hayes til Udsalg! Prisen er 2½ Spd. pr. Centner i Sække paa 2½ Centner. Emballagerne 20 sk extra. Man henvender sig til J. H. Frølich's Kontor, Kogens Gade No. 14.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3½ a 5½ Spd. Intet solgt.
Rug, 16 ½ a 17 ½.
Byg, 11 ½ a 14 ½.
Havre 8 ½ a 9 ½ 12 sk.

Udenlandst

Rug østersøst 17 ½ a 17 ½ 12 sk.
Rug dansk 16 ½.
Byg 2rædt 15 ½ 12 sk a 16 ½.
Gær 4½ a 4¾ Spd.
Hvede 5½ a 5½ Spd.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af W. C. Fabritius.